

Trường Trung học Petrus Trương Vĩnh Ký 1950-1975

TRƯỜNG - TRUNG - HỌC
PETRUS TRƯƠNG-VĨNH-KÝ

(Ảnh chụp năm 1972)

Từ 1949 đến 1950 học sinh Petrus Ký tham gia các phong trào đấu tranh của học sinh Saigon như chống độc lập giả hiệu, tẩy chay cuộc viếng thăm hai trường Petrus Ký và Gia Long của Bảo Đại vào tháng 9-1949, đòi học tiếng Việt trong nhà trường.

Ngày 23-11-1949 toàn trường bãi khóa đòi thả 5 học sinh của trường bị bắt.

Ngày 24-11-1949 nhà cầm quyền lúc bấy giờ ra lệnh đóng cửa trường vô thời hạn. Đến tháng 12 -1949 phụ huynh và học sinh đòi nhà cầm quyền mở cửa trường trở lại cho học sinh đi học.

Nha học chánh Saigon bắt buộc học sinh muốn học lại phải làm cam kết.

Cuộc đấu tranh dần co đến ngày 9-01-1950 học sinh các trường đồng loạt hẹn nhau đi biểu tình yêu cầu Giám đốc Nha học chánh và Thủ hiến giải quyết.

Chánh quyền không giải quyết được và lúc 12g30 theo lệnh của đế quốc Pháp đưa lính đến giải tán và đàn áp cuộc biểu tình dẫn đến cái chết của Anh Trần Văn Ôn học sinh lớp Seconde (lớp 10 bây giờ) của trường Petrus Ký.

Cái chết anh Trần Văn Ôn dấy lên làn sóng căm phẫn cả nước. Ngày 12-01-1950 gần cả triệu người ở Saigon và nhiều tỉnh về dự đám tang anh Ôn, hầu như cả Thành phố Saigon ngưng hoạt động, ngưng họp chợ, các cửa hàng đóng cửa, công chức không đến Sở, học sinh, sinh viên trường công tư, công nhân, người buôn bán, xích lô ... đến dự lễ truy điệu anh Ôn tại trường Petrus Ký.

Sau đó trường mở cửa lại và nhà cầm quyền Pháp bãi bỏ chế độ nội trú của trường.

Năm 1951 Ông Phạm Văn Còn, một viên chức cao cấp của xã Tây, được ân thưởng Légion d'honneur cấp officier, được cử làm Hiệu Trưởng của trường thay thế Thầy Lê Văn Kiêm.

Ngoài công ơn đem trật tự cho trường Ông Phạm Văn Còn chỉnh trang trường sở như xây dựng cổng trường, dựng hàng rào gạch thay thế hàng rào bông búp ở trước trường, xây nhà để xe đạp cho học sinh.

Cũng vào năm 1951 Thầy Ưng Thiều, giáo sư Hán văn, trong buổi học về thơ Đường, thầy có làm bài thơ tứ cú sau đây :

*Trường tôi ở tại lối Nancy,
Trung học đường kia có bảng ghi.
Mượn hiệu người xưa Trương Vĩnh Ký,
Lấy lòng danh tiếng đã bao thì.*

Thầy Ưng Thiều còn đặt hai câu đối để chỉ rõ đạo đức học tập và trí dục cho học sinh, được Ông Hiệu Trưởng Phạm Văn Còn chọn khắc trước cổng trường như sau :

**Không Mạnh cương thường tu khắc cốt
Tây Âu khoa học yếu minh tâm**

Sau hiệp định Genève từ tháng 5 năm 1954 trường Petrus Ký bị trưng dụng cho di dân miền Bắc đến tạm trú đến tháng 10 năm 1954 trường mới được trả lại

để khai giảng năm học mới và bắt đầu học chương trình Việt từ lớp đệ thất, các lớp học theo chương trình Pháp trước đây vẫn tiếp tục học theo cuốn chiếu và kỳ thi Tú Tài I và Tú Tài toàn phần Pháp vẫn tồn tại đến năm 1960.

Bên cạnh trường Petrus Ký ở trong sân vận động Lam sơn là một dãy nhà tre lá cất tạm cho học sinh trường Chu Văn An ở Hà Nội chuyển vào học.

Muốn vào học trường Petrus Ký học sinh ưu tú của Saigon và các tỉnh phía Nam phải qua kỳ thi tuyển rất gay go, từ khi mới thành lập cũng vậy mà sau này cũng vậy.

Vì thuộc thành phần chọn lọc như vậy cho nên học sinh Petrus Ký đậu rất nhiều và rất cao trong các kỳ thi.

Kỳ thi Trung Học Đệ Nhất Cấp năm 1959 chẳng hạn là kỳ thi rất hóc búa, toàn quốc chỉ có một người đậu hạng Bình mà thôi, và người đó là học sinh Petrus Ký.

Lớp Đệ Nhị B3 -1958

Về phương diện kỷ luật và trật tự thì có lẽ không có trường nào có kỷ luật và trật tự chặt chẽ, tốt đẹp bằng trường Petrus Ký.

Ngày đầu tiên vào trường, đứng xếp hàng dưới những tàng cây sao cao ngất bên hông những dãy lớp học đồ sộ uy nghi, khi các lớp học sinh chỉnh tề theo hàng ngũ lần lượt đi vào sân trong và dừng lại ở trước cửa mỗi lớp một cách rất có trật tự và kỷ luật trong không khí trang trọng. Khi vừa qua khỏi cổng vào sân trong, nhìn lên giữa hành lang chính (préau) thấy thầy hiệu trưởng Phạm Văn Còn cùng với thầy giám học (thầy Huân) và thầy tổng giám thị (thầy Trương) oai vệ đứng đó học sinh càng thấy cái không khí nghiêm trang của ngôi trường hơn.

Học sinh Petrus Ký cũng chọc phá thầy cô, cũng đóng vai thứ ba học trò không khác gì những học trò các trường khác, nhưng chúng ta phải hãnh diện mà nói rằng cái phá hay cái đùa của học trò Petrus Ký có phần nào trí thức, ý nhị, và thông minh, chớ không quá què mùa cục mịch, vô ý thức như một số học sinh các trường khác.

Lễ Phát Thường niên khoá 1961-1962

Phần đông giáo sư Petrus Ký là giáo sư được chọn lọc, rất có căn bản chuyên môn và cũng rất đạo đức. Các giáo sư được bổ nhiệm về trường Petrus Ký và một số các trường lớn khác ở Saigon thường phải là những người đầu đầu hay thật cao trong danh sách tốt nghiệp CĐSP hay ĐHSP sau này, hoặc những người đã dạy lâu năm ở tỉnh. Quý thầy đều rất tận tụy với việc giảng dạy, rất thương học sinh, và rất chú tâm đến việc bảo vệ uy tín và thanh danh của trường. Một số giáo sư Petrus Ký đã đảm nhiệm những chức vụ quan trọng trong ngành giáo dục sau khi dạy ở trường một thời gian.

Từ khi thành lập đến nay trường Trung học Petrus Trương Vĩnh Ký luôn giữ vững một truyền thống học giỏi và yêu nước và đào tạo rất nhiều nhân tài cho đất nước.

(Trích Wikipedia)